

מלון שלם

מכיל כל המלים שבנמרא וברש"י ובמקצת תוספות,
כמו שמוכאות בפרק "המפקיד", ומסודרות לפי א"ב

איתבר — נשבר; נשברה
איתיביה — הקשה אותו ממשנה או
מבחייתא
איתגמר — נאמר בבית המדרש
איתקפתא — קושיא
איתרבי — התרבה; נוסף
אכולהו — על כולם
אליבא — לפי דברי; לפי דעת
אלימא — חוק, חזקה; תקין.
תקיפה
אלמא — יוצא מזה; מאן רחמים
אלמה — על מה; למה
אמאי — על מה; למה
אמלוה — על המלוה
אמרי — אמרתי
אמרינן — אנחנו אומרים
אמרייתה — אמרתי אותה
אמר מד — אדוני אמר; נאמר
למעלה; למדנו למעלה
אמרן — אמרנו
אמתגיתין — על משנתו
אבא — אני
אנטושין — על נטושין
אנכסי — על נכסים
אנת — אתה
אנתו — אתם
אסולמא דצור — על סולמה של
צור (הדרך לצור עוברת במעלות
רבות, כמו בסולם)
אעביד — אעשה
אפדנא — ארמון
אפוטרופא — אפוטרופוס
אפוטרופוס — משגיח;
(guardian)
אפקדינהו — הפקיד אתם

אחד . . . ואחד — בין . . . ובין;
גם זה וגם זה
אחולי אחלת — מחול מחלת
אטרחהו — הטריחו אותו
אטרחיה — הטריח אותו
אי — או; אין; אם
אי אתה — אין אתה; אינך
אי הכי — אם כן
אי נמי — או גם כן
איבעי ליה — היה צריך
איגלגל — נתגלגל
איהו — הוא עצמו
אייתי — הבא! הביא
איכא — יש
איכסויי — לכסות
אי לימא — אם לומר; אם נאמר
אימא — אומר (בעתיד); הייתי
אומר; אמור!
אימד — (כמו "אימא") אומר;
הייתי אומר
אין — כן; הן
איניש — איש
אינך — (כמו הנך) — אלה
אין רצוני — איני רוצה
אינשי — אנשים
איעביד — אעשה
איפוא — chen
איפכא — להפך
איצא — דחוק; שנחקו יחד
איקרי — נקרא
אירא — נאמר
אידע — קרה
אישתבאי — נשבו; נלקחו בשבי
אישתכח — נמא; נמאז
איתא — יש; נכון

א

א . . . — על
אכונא — אכינו
אגב — על ידי; ביחד עם
אגביה — גרם שייבבה (בעד חובו)
אגול — על גול
אגנוב — נגנב; נגבו
אגרה — שכר אותה
אדאזיל — עד שהלך
אדעתא — על הדעת; בדעה;
במשחבה
אדעתין — על דעתו
אדרבה — להפך
אדרבי — על (הדברים) של רבי
אהדדי — זה על זה
אהדר — החזיר; השיב; ענה
אהדרה — החזיר אותה
אהדרה — החזירו אותה
אהיא — על איזה (חלק שבמשנה)?
אהכל — על הכל
אובצנא — עייפות; (tiredness)
אורא — האויר
אומנות — מלאכה שיש בה חכמה
אוקי — אני אעמיד (אשאר)
אוקים — אני אקים (אשאר)
אוקימתיה — העמדתי אותו
אורבי — שורות הבנין
אורתה — הוריש אותה
אושלת — השאלת
אותבינהו — הנחתי אתם; הגיח
אותם
אזיל (דנא) — החבית הלכה (נמכרה)
זל — הלך
זלת — הלך
זא — זה

אפקה — הוציא אותה
אפקעתא — גזירה; מצוה
אקיף — סובב; הוסף דרך ולך
מסביב
אקנאי — הקניתי
ארטושין — על רטושין
אריס — אדם העובד בשדה חברו
ושכרו הוא חלק מתבואת הארץ
ארנקי — אדנק; כיס של מעות
ארעתא — ארץ; אדמה; שדה
אשבוין — על שבוין
אשבעינהו — השביעו (משביעים)
אותו
אשלמינהו — מסד אותם
אשמעינן — השמיע אותנו; לימד
אותנו
אשתבע — הוא נשבע
את — אתה
אתא — בא
אתאן — אנו באים
אתיא — באה
אתמר — נאמר; גלמד בבית המדרש
אתקפתא — קושיא
אתרבי — התרבה; נוסף
אתריה — מקומו
אתרצתא — על התרוץ

ב

באגם — באחו; במרעה השייך
לרבים
באושא — מקום סמוך לחיפה ששמו
אושא
באין — באים
באנפי — בפני
באסמין — באוצרות התבואה שלך
באפי (נפשיה) — בפני (עצמו)
בגבעולין — בקנים של הצמחים;
(stalks)
בגויה — בתוכו; בו
בדמי תרומה — במחיר שמשלמים
קעד תרומה, דהיינו כולל
בדנא — בתבית
בהדי — עם
בהדי הדדי — ביחד; זה בפני זה

בהו — בהם
בהול — ממחר מחמת פחד
בהחלט — absolutely
בהך — בזה; אצל זה
בהמה — בעלי חיים
בויקרא — בחומש „ויקרא“
בחד זימנא — בזמן אחד
בחזקת מי — ברשות האיש
בחזקת שאילתה — במצב שאילתה
בחיתומיו — בחתימותיהם;
כשחתמו
בי — בית
בי הילולא — בית חתונה
בי חוזאי — שם מקום
ביני אורבי — בין שורות הבנין
בינייהו — ביניהם
ביתיר — ביתר
ביתן — גן עצים
בכדי חסרונן — בשעור שרגיל
לחסור
בכופרא — בכופר; בזפת
בכילא — במדה
בכילתא — תחת חופה; ברפת
בכיסוי — בכשות גודעה
בכרי — בערימה (של גרעיני
תבואה)
בכרך — בצורה; בחבילה
בלע — מה שנבלע בכלי
בלעותם — כמה שיכלו לבלוע
בלעז — בלשון אחרת
במאי — במה
במגע — in contact
במזופפים — באלה שהם מצופפים
זפת
במיאון — סרוב; לא לחפור
במילתיה — בדבריו; בדיבורו
במיתתה — במותה; בזה שמתה
במסקנא — בסוף הדבר
במקח — במקרה של לקיחה;
(purchase)
בנתא — בנות
בסיומא — בגמר; בסוף
בסודרו — במטפתו
בספסירא — בלוקח על מנת למכור;
(dealer)

בעי — צריך; רוצה. חפצתי;
רציתי
בעידנא — בזמן
בעין — נמצא; קים; כמו שהוא
בעינא — בעין; הדבר כמו שהוא
בעינא — אני צריך; אני חפץ
בעינן — אנו צריכים; אנו רוצים
בעלמא — בעולם; במקום אחר.
כלי כוונה מיוחדת
בפרקמטיא — בסחורה
בצריפא — בצרף; בסוכה
בקופא — בנקב; בסדק
בקירא — בשעוה; (wax)
בקרטליתא — בארנו; בקופסה
ברזנייתא — נקיבת נקב (או ברזא)
בחבית
בר פלוגתיה — בן המחלוקת שלו;
חבירו החולק עליו
ברשותיה — ברשותו
ברתא — בת
בשביל — מפני
בשופטני — בטפשים
בשיתא — בששה
בשלהי — בסוף
בשלמא — זה נכון; יתכן; בסדר
בשמעתין — בהלכה שלנו; בענין
שלנו
בשעירב — במקרה שערכב (שם
ביחוד)
בשפודין — במקלות דקים של ברזל
בששמעו — במקרה ששמעו
בתי — בתים
בתמיה — בשאלה של תמהון
בתמיהה — בשאלה של תמהון
בתרא — האחרונה
בתראה — אחרון
בתרוייהו — בשניהם; בשתיים
בתריה — אחריו

ג

גבאי צדקה — גובה כסף לצדקה
גבה — אצלה
גבי — אצל
גבי הדדי — זה אצל זה; זו אצל
זו

דליחיל — שימחל
 דליכא — שאין
 דליקה — שריטה; אש
 דליקני — שיקנה
 דלמא — אולי; אמשר
 דמדשקליה — כי מן הזמן שנשל
 אותו
 דמה — שמה
 דמהשתא — שמן עכשיו
 דמי — דומה
 דמיגנבא — שייגב; שעומד
 להגב
 דמיו — כספו
 דמיירי — שמדבר; שמדברת
 דמים — כסף
 דמסקינן — שאנו מגיעים למסקנא
 דמעילין — שמכניסים
 דמצי שיכול
 דמצינו — שיכולנו
 דמקני — שמקנה
 דמשתכח — שיימצא; שנמצא
 דמתניתו — שלמדתם
 דמתרגם — שמבאר; שמפרש
 דנא — חבית
 דניחא — שנוח; שרצוי
 דגימא — שנאמר
 דנמיש — שרב; שיש לו הרבה
 דנמשיה — של עצמו
 דנקא — ששית; (1/6)
 דנקט — שחטט
 דעבידי דאתו — שהם עשויים
 (רמלים) לבוא
 דעילי — שבאים
 דעל — שבא; שנכנס
 דעל כרוזין — שבעל כרוזן;
 מוכר אתה להגיד
 דעלוי עלייה — שהיטיב; שהשביח
 דעליג — שתולק
 דקיימא — שעומדת
 דקים — שברור
 דקל — תמר; עץ תמרים
 דרט — המית בצפרנים
 דשוא — שהתעכב; שאיחר
 דשומא — ששומא
 דשילם — ששילם

דארעא — של ארץ; של שדה;
 של קרקע
 דאשבה — שהשביח; שוהיטיב
 דאשכחוהו — שמצאו אותו
 דאתא — שבא
 דאתית — שבאת
 דבי — של בית (המדרש); תלמיד
 דבין — שבין
 דגרועי גרעה — שהמעיס;
 שהפחית
 דהא — שזה; שהכי; שהלא
 דהיינו — שזה הוא
 דהילכתא — שההלכה (היא)
 דהבי — שכך
 דהגהו — שאלה
 דהשתא — שעכשיו
 דובשנו — הדבש שלו; המתיקות
 שלו
 דוחן — מין דגן; (millet)
 דוקא — כך ולא אחרת
 דוחי — של זווים; של כסף
 דחוף — urgent
 דחוא — שראה
 דחמרא — של יין
 דטרח — שטרח; שיעמול
 דידיה — שלו
 דיהבי — שנתנו
 דיהיב — שנתן
 דיו — די לו
 דיוקרא — שהוקר
 דיינא — דין
 דייני — דיינים
 דיינא — אני הן
 דייקנין — אנתנו מייקנים
 דילית — שלו
 דיבר — הו
 דיקא — הדיק; הלשון המדויקת
 דכלי האי — שכל הן; כל כך
 הרבה
 דכי — שכאשר
 דכין — שממני
 דכתיב — שכתוב בתורה
 דל — חסר! נה!
 דל — הסתלק; סלק מרד; חסר
 דלא — שלא

גברא — איש
 גחלות — בני יונה
 גחמא — exaggeration
 גולמי — קנקנים
 גופייכו — בעצמכם
 גזירה — חשש; חוששים
 גיזה — צמר שגוזזים מהשה
 גיזותיה — הגיזות שלה
 גיטין — שם מסכת בסדר גשים
 גילדאי — מעבד עורות
 גינאי — בגנים
 גירי — חיצים
 גלי — גילה
 גמורה — שלמה; טובה
 גנזים — מקומות שמטמינים שם
 אוצרות
 גרגישתא — החומר שממנו עושים
 תביות וכדים
 גרסינן — אנתנו גורסים; כך
 הנוסח שלנו; זוהי הלשון הנכונה
 גשושאי — גבים המגששים בקרקע

ד

דאגמא — של האחו; המרעה
 דאהנו — שהועילו; שגרמו
 דאורבנא — של עץ ערבה
 דאותביה — שהקשה עליו
 דאותיב — שהניח; ששם
 דאחזה את — שאתה אחי
 דאי — שאם
 דאיירי — שדיבר
 דאייתר — שנתור; שנשאר
 דאיכא — שיש
 דאין — הן
 דאכל — שעל כל
 דאמא — של האם; מצד האם
 דאמור — שאמר
 דאמינא — שאני אומר
 דאמרי — שאומרים; שאמרו
 דאמרינן — שאנו אומרים
 דאמרינו — שאמרתם
 דאפליגו — שתולקים
 דאפקיד — שהפקיד
 דאקנייה — שהיקנה אותו
 דאקרי — שנקרא

דשכיחי — שמויים; שנמצאים
 דשלמו — שגמרו; שכלו
 דשתיקי — ששתקתי
 דשתל — שנטע
 דתיקו — שתקום; שתהיה מבוארת
 דתרוייתו — ששניהם; ששתיהן

ה

הא — הלא; זה
 האי — זה
 הב — תן
 הבאיש — קיבל ריח רע
 הבלא — הבל; אויר
 הגביהה — הגביה (הרים) אותה
 הגדיל — גדל; היה לגדול
 הדביש — חזל מהיות דבש;
 נתקלקל
 הדין — קל וחומר
 הדר ביה — חזר בו; שינה את
 דעתו

הדדי — חוזרים
 ההוא גברא — היה איש
 ההיא שעתא — באותה שעה
 הואי — היתה; הייתי
 הואיל — מפני; משום
 הוה יתיבנא — הייתי יושב
 הוה מפקדי — היו מפקדים
 הוהקק — הוכרח; הוא חייב
 הויין — הם היו; הגם
 הוכחה — ראייה; (proof)
 הושיבה — הניח אותה
 החמיץ — נהפך לחומץ
 הטה — כסף; העמיד על צד
 הטרף — מה שנטרף
 הטרקלין — הארמון
 היאך — האחר; השני. איך;
 כיצד?

היטה — כסף; העמיד על צד
 היכא — היכן; איפה. איך; באופן
 היכי — איך; כיצד?
 היכי דמי — איך אתה מדמה לך את
 הדבר בדמיון?
 היכן — איה; איפה?
 הילולא — חתונה
 הילכך — לכן; לשיכך

הימנה — ממנה
 הך — ההוא; הוא
 הכא — כאן
 הכילה — (she) contained
 הכתוב — הדין הכתוב בתורה;
 פסוק בתורה
 הלה — ההוא; השני
 הלכתא — הלכה; פסק הדין
 הלקוחות — הקונים; (customers)
 המגיעו — שמגיע לו
 המצוי — השכיח; הרגיל
 המשנה — מי שמשנה
 המשתכר — מי שמרוויח
 הנהו גינאי — היו גנים
 הני — אלה
 הניח — השאיר; עזב; שם
 הנך — אותם; אלה
 הסמוי — שנעלם; נסתר
 העלה — הולך אותה למעלה
 הרי — הנה
 הרקיבו — נרקבו; נעשו רקובים
 השאלני — השאל לי
 השבה — החזרה
 השביח — improved
 השתא — עכשיו
 התורפה — לא הגון; לא נקי
 התינח — זה נכון
 התם — שם
 התקינן — עשו תקנה לטובת הכלל

ו

ואוקימנא — ואני הקמתי; בארתי
 ואזיל — והלך; וילך
 ואידי — והואיל; ומפני
 ואייקור — ונתייקרו; מחירים עלה
 ואינסיבא — ונישאה לאיש;

התחנה

ואיתמא — ויש אומרים
 ואם תמצו לומר — ואם תוכל
 לאמור
 ואמאי — ועל מה; ולמה
 ואמרי — ואמרו; ואמרו
 ואנא — ואני
 ואשתעבד — ואעבוד
 ואני — ובא; ובאו

ואתקיף — והקשה
 ובוטנני — ובגים
 ובעיא — וצריכה
 ובשביתתה — ובה שולקתו בשבי
 וגלי — וגילה
 וגפיין — וסותמים (את פי התבית או
 הכד)
 ודחלי — והם מפתחים
 והא — והלא
 והאי — וזה
 והאידנא — ועכשיו
 והדרא — וחזרת (חזור)
 והוינן — והיו לנו קושיות וחידושים
 והיאך — ואיך? וכיצד?
 והפשילן — וזרק אותם; תלה אותם
 והשאליה — והשאל אותה
 חבין — ומכור!
 חבנינהו — ומכר אותם
 וחופש — ומחפש
 וחתומין — הצוררות דבוקים בשעוה
 ושמים עליהם חותם
 וטול — וקח
 וטילטלה — וטלטל אותה
 ויהבה — ונתן אותה
 ויטול — ויקבל; ויקח; וינבה
 ויצאת — ויצאה
 וירשה — וירש אותה
 ולא — ולא
 ולאפוקה — ולהוציאה
 ולדות — בני בקר שהבהמה ילדת
 ולדותיה — הוולדות שלה
 וליחוי — ויראה
 וליתי — ולהביא; ויביא
 ולעולם — ובאמת; ותמיד
 ומאימת — ומן אימתי; מאיזה זמן
 ומאי פסקה — מדוע פסקת כך?
 ומדה — ודין
 ומדמוקי — ומזה שמקים
 ומדרב — ומזה שרב
 ומודי — ומודה
 ומוטב — וסוב יותר
 ומטא — והגיע
 ומיהו — אבל
 ומסתלק — והולך לו
 ומסתפק — ומשתמש לאכילה

טלה — כבש קטן
 טעמא — הטעם; הגימקו; (reason)
 טעמייהו — טעמם
 טפוחאי — גבים המטפחים (מכים)
 דופקים) בקיר
 טפי — יותר
 טרחיה — הטורח שלו
 טרקלין — ארמון

ידענא — אני יודע
 יהא — יהיה
 יהבינא — אני נותן; אני אתן
 יהבינן — אנחנו נותנים
 יומי — ימים
 יוציא — יפחית; ינכה
 יזבל — יתן זבל בשדה כדי להשמין את האדמה
 יחד — קבע מקום מיוחד לזה בלבד
 יחס — relationship
 יטלנו — יטול אותנו
 יימר — יאמר
 יכחישם — ירוה אותם; יוציא מהם את הכוחות
 יליף — לומד
 ילפינן — אנו לומדים
 ילקה — ייענש
 ינוקא — תינוק; קטן
 יעדור — יחפור
 יפה — שווה
 יפחות — יפחית
 יצו — יצוה
 ישדם — ישדוד (יגזול) אותם
 ישליש — יחלק לשלושה חלקים
 ישקיע — invest (he shall)
 יתיב — ישב
 יתיבנא — אני יושב
 יתירה — יותר גדולה
 יתר — יותר

כ

כאתקפתא — כמו הקושיא
 כגון — למשל
 כד — כאשר
 כדא — הכו

זביני — מכירה
 זבנה — מכר אותה
 זוזאי — הזוזים שלי
 זוזי — זוזים; כסף
 זוטא — קסנה
 זיל — לך!
 זימנא — פעם; זמן
 זכות — privilege
 זכין — זוכים; מזכים
 זמנין — לפעמים

ח

חביתא — חבית
 חבריה — חבירו
 חד — אחד
 חדא — אחת
 חובה — obligation
 חומש — חלק חמישי; (1/5)
 חוץ — מלבד
 חזו — ראויים
 חיובי — החיובים (המקרים שדינם "חייב")
 חיוביה — החיוב שלו
 חיישינן — אנו חוששים; דואגים
 חלא — חמוץ; החמין
 חלוק — חולק; נבדל; שונה
 חלל — מקום פנוי
 חמיין — רואים
 חמרא — יין
 חנוגי — בעל חנות; סוחר קטן
 חסרונות — מה שרגל לחסור
 חפו — כסו; צפו
 חשבינן — אנו מחשבים
 חשיב — הזכיר; הכניס בחשבון (ברשימה)
 חתימת זקן — סימן של זקן

ט

טבלים — פירות לפני שהפרישו מהם תרומה
 טובא — הרבה
 טול — קח! קבל!
 טחו — צאו; כסו
 טירחא — הטורח; הטיפול
 טירחיהו — הטורח שלהם

ומפטר — וייפטר
 ומשני — ומתוך
 ומשנינן — ואנו משיבים; עוזים
 ומשמר — ונשמר
 ונהימניה — ואמין לו
 ונטירוחא — ושמירה
 ונימא — ואמר; ויאמר
 ונפק — ויצא; ויוצא
 ונשתברה — ונשברה
 ונתבלעו — ובלעו; וספגו
 ונתנפחו — והתנפחו
 וסבירא לי — ואני טובר
 וסיומא — וסוף
 וסליף — לא יושר; רשע
 ועול — והיכנס
 ופטורי — והפיטורים (המקרים שדינם "פטור")
 ופטריה — ופטר אותו
 ופירקין — והפרק שלנו
 ופרכינן — אנחנו מקשים; הגמרא מקשה
 ורבה — ומתרבה; נעשה הרבה
 ורמי — הוא משליך (שתי משניות הסותרות זו את זו)
 ורמינהו — השלך אותן; הקשה מאחת על חברתה
 ורצתה — ורצה
 ושבקה — והגיחה; והשאירה
 ושדיה — וזרקו (שמו) אותה
 ושני — ושניים (חוחכות)
 ושמריא — והשמרים
 ושני — השיב (תשובה); והירץ
 ושפיר — ויפה
 ושקול — והם נטלו
 ושקטו — ונחו בשקט
 ושקלי — ונטלים
 ותו — ויותר; ועוד
 ותיפוק — ותוציא
 ותיתי — ותביא; ותלמד
 ותמיה — ומתמלא; וקשה
 ותמני — ושמונה

ז

זבון — קנה! קח!
 זבינא — פקח; איהו דבר לקנות

כדאמר — כמו שאמר
כדכתיב — כמו שכתוב (בתורה)
כדלקמן — כמו שנאמר הלאה ;
(as follows)
כדמים — כמו הכסף
כדמסיים — כמו שהוא גומר
כדפרישית — כמו שפירשתי
כדקתני — כמו שלמד (שלמדנו)
כוותיה — כמוהו
כוזי — כדים קטנות
כולהו — כולם
כוסמין — מין חיטה ;
(buckwheat)

כור — 180 קבים (או שלושים סאה)
כי — כמו ; כאשר
כי היכי — כמו ; כשם
כי מידה — לפי המחיר
כיוצא בו — דומה לזה
כיסופא — בושח ; חרפה
כיפי — גומים
כיצד — איך ?
ככי — שיניים טוחנות
כל דהו — כל שהוא ; איזה שהוא
כלום — מאומה ; איזה דבר
כלומר — זאת אומרת ; כך הביאור
כליא — כלה ; נגמרת
כלים — דברים שאינם חיים ;
מטלטלין

כלל לא — לגמרי לא ; בהחלט לא
כמבערך — כמו שבערו אותו ; כמו
שנשרף
כמות — quantity
כמות — כמו
כמותו — כמוהו
כמי — כמו מי
כמכר — כמו מכירה
כפילא — הכפל
כפלייהו — הכפל שלהם
כרבא — מס בגולגולת
כרזא — איש המכרז (שיש
יין למכירה)
כריא — כרי ; ערימה
כריכות — צרורות ; תבילות
כשותא — צמח שמשמשים בו
לעשיית שר ; (hops)

כשיחזירם — כאשר יחזיר אותם
כשיצתה — כאשר יצאה
כשם — כמו
כשתדקדק — כאשר תתבונן היטב
כשתמצי — כאשר תמצה ; כאשר
תעמיק בדבר
כתבינהו — כתב אותם
כתוש — פצוע ; שחוק ;
(scratched)
כתישא — מכה ; פצע

5

לא כי — לא כך (היה הדבר)
לא כל שכך — בוודאי שכך הדבר
לא מיבעיא — אין צריך (לומר)
לא שנא — אין הבדל
לאבדלתא — להבדלה
לאבוכון — לאביכם
לאודוען — להודיע לנו
לאוקמה — להקים אותה ; להעמידה
לאחזוקי — להחזיק
לאחתא — לאחות
לאימיה — לאמו
לאיתויי — להביא ; להוסיף
לאפדניה — לארמונו
לאפוקי — להוציא ; להודיע שזה
לא כדעת פלוני
לאקנוייה — להקנות אותו
לאקשויהי — להקשות (קושיא)
לארוב — לשבת במארב
לבי דינא — לבית הדין
לבי מסותא — לבית מרחץ
לבי מרה — לבית בעליה
לבצור — לאסוף ענבים
לבקרא — לרועה
לגדור — לאסוף תמרים
לגוייהו — לתוכם
לגמרי — לעולם ; לחלוטין
לגניזה — למשמרת
לדידי — לפי (הסעם) שלי
לדידיה — לשלו ; לאשר לו
לדידך — לפי (הסעם) שלך
לדידכו — לכם ; לשלכם
לדעתין — לדעתו ; אם זה רצונך
לדעתך — לדעתך ; אם אתה רוצה

לדיקנבי — לבעלי זקן ; לאנשים
גזולים
להאי — לזה ; לזאת
להו — להם
להוריש — לתן ירושה
להכי — לכך ; לכן
להלן — הלאה ; שם
להפיס — לפי
להשלים — לגמור
להשתבר — להשבר
להשתלם — להיות נפרע ;
(to be paid)
להשתמר — להיות נשמר
להתם — שמה ; לארץ ישראל
לוג — מדה קטנה של גזולים (כמדת
שש ביצים)
לוקי — להקים
לוקים — להקים
לוקמינהו — להקים אותם ; אם
נקים אותם
לחודיה — לחוד ; לבו
לחלוטין — לעולם ; absolutely
לטעמיה — לפי הטעם שלו
לידיה — לידו
ליה — לו
ליכא — אין
לימא — לומר ; לאמור
לימלך — להימלך ; להתיעץ
לינשא — להינשא ; להיות אשה
לאיש
ליפטר — להפטר ; להיות פטור
לירד — לרדת
לירש — לרשת ; לקבל ירושה
לישבוע — להשבוע
לישתבוע — להישבוע ; ישבע
לית — אין
ליתיה — אינו
לית לך בה — אין בך כלום
ליתני — ללמוד ; ילמד
לכאורה — כפי הנראה ; לפי
המחשבה הראשונה
לכך — לכן
ללישא — לפי הלשון
למוד — למדוד
למחויי — למחות ; לערער

מותרין — הזימן מצורין ;
(loose)
מזדבן — נמכר
מזדהרה — נוהרת
מזויין — נושא כלי-זין
מזומן — מוכן
מזוקק — טהור ; זך ; בלי שמרים
(distilled)
מחי — מוחה ; מערער
מחמת — משום ; מפני
מחתיגן — אנתנו מורידים
מטיא — מגיעה ; באה
מי — האם ?
מיבעיא — צריך
מידי — דבר ; כלום
מיהו — אבל
מיהת — בכל אופן ; על כל פנים
מיחה — מחה ; ערער
מייץ — מוצץ ; בולע
מיירי — מדבר
מייתי — מביא ; יבא
מילי — דברים
מילתא — דבר
מינאי — ממני
מינה — ממנה
מינטר — נשמר
מיניה — ממנו
מינייתו — מהם
מיצוי — עומק ; סוף
מישתמע — משמע ; זה משמע
לנו
מיתיבי — מקשים ממשנה או
מברייתא
מכדי — הלא ; הרי ; מכיון ש...
מכי — מכאשר ; מן (הזמן) ש...
מכירך — מכיר אותך
מכירתו — מכירה אותו
מכללא — מתוך מה שראוי הבינו את
דעת פלוני ; (by implication)
מלהלוחית — מן הלחות ;
(moisture)
מלמסורן — מלמסור אותם
מלתא — הדבר
ממוגא — ממון ; כסף
ממילא — מעצמה

לתירווצייתו — לתירוצים שלהם
לתפוח — להתנפח

מ

מאי — מה ? מה הדין ?
מאי בינייהו — מה (ההבדל)
ביניהם ?
מאי הוי — מה יש ? מה בכך ?
מאימא — מצד האם
מאן — מי
מאניה — בנדין
מגבה — משלם
מגו — מתוך ; מכיון
מגששין — מחפשים דבר על ידי
מישוש ובישוש
מדה — measure; quantity
מדה מרובה — הרבה מאוד
מדלא — מזה שלא...
מדנקט — מזה שנקט ; שהשתמש
דוקא בלשון זו
מדעתא — מדעת
מדקתני — מזה שלמד
מדשני — מזה שהשיב
מדחלי — מזה שתלה
מהא — מזה
מהא ליכא למשמע מינה — מזה
אין להבין כלום
מהדר — מחזיר ; משיב
מהדריגן — אנו מחזירים
מהיכא — מהיכן ; מאין ?
מהימנת — אתה נאמן
מהנה — גורם הגאה לאחרים
מובילנא — אני מוביל ; מוליך
מודי — מודה ; יודה
מודינא — אני מודה ; מסכים
מוטל — מונח
מוכחת — נראית ; (is proven)
מוכרן — מוכר אותם
מוציאתו — מוציאה אותו
מוקי — מקימים ; מבארים
מוקמיגן — אנתנו מקימים
מודישין — אנשים שמשאירים
ירושא
מותירות — מתרבות ; מתנפחות ;
נעשות הרבה

למטען — לסעון ; לבוא בטענה
למיגמר — ללמוד
למידק — לייק ; לדעת בדיוק
למיזבניגהו — למכור אותם
למיחש — לחשוש
למיכל — לאכול
למילף — ללמוד
למילתיה — לדברו ; לדבורו
למימר — לומר ; לאמור
למימרא — לומר ; לאמור
למיעבד — לעשות
למיפרך — להקשות
למיתקפה — להתחיק בה
למסוק — לאסוף זיתים
למפרך — להקשות
למפרע — מראש ; מלכתחילה
למקבריגהו — לקבור אותם
למרה — לאדוניה ; לבעליה
למריה — לאדוניו ; לבעליו
למרייהו — לאדוניהם ; לבעליהם
למשמע — לשמוע ; להבין
למתלי — לתלות
למתני — לשנות ; ללמוד במשנה
לן — לנו
לסטים — גולנים ; שודד ; גולן
לספוקי — להיות בספק
לסרסיה — לאיש אשר על ביתו ;
למשרתו
לסתור — להרוס
לעיולה — להכניסה
לעיוני — לעיני ; להתבונן
לעיל — למעלה
לערב — לערבב ; לבלבל
לערובי — לערבב
לעשות — לעבוד
לפיכך — לכן
לפקע — יתפקע ; ייסוק ; יישבר
לצוד — לקשור בצרור
לקח — קח !
לקמיה — לפניו ; בזמן רחוק
לקמן — לפניו ; הלאה בגמרא
לשלומי — לשלם
לשמעתא — לשמועה (מה)
ששמעת(י) ; ענין בגמרא
לתוקפה — להתחיק בה

ממש — באמת; למעשה
 מנה — מאה זון
 מנהגי = מנא הני — מניין אלה
 מנהרדעא — מן נהרדעא (עיר
 בבבל)
 מני — כפי מי
 מניין — מן אין; מהיכן אנו לומדים
 זאת
 מנשבתן — מנשבת אותן
 מסהדי — מעידים
 מסוים — ידוע; (definite)
 מסוקב — משופשף; (rubbed off)
 מספיקא — מספק; מחמת ספק
 מסקנא — תוצאה; סוף דבר
 מסתברא — השכל מחייב
 מסתייהו — די להם
 מעות — מטבעות; כסף
 מעותיו — כספו
 מעינא — מן העין
 מעיקרא — מתחילה; מקודם לכן
 מעליא — מעולה; טוב; טובה
 מעלמא — מהעולם; מאחרים
 מפולת — חורבה; כותל רעוע
 שגפל
 מפיק — מוציא; להוציא
 מפקדי — מפקידים
 מפקינן — אנו מוציאים
 מצו — יכולים
 מצויה — רגילה
 מצוי — יכול
 מצמידם — מחבר אותם
 מקבילנא — אני מקבל
 מקבלת — אתה מקבל
 מקמי — לפני; קודם
 מקפידין — מדקדקים; מתרעמים;
 (are strict)
 מקרא — פסוק בתורה
 מקראי — מפסוקים שבתורה
 מר — אדון; אחד
 מרדין — רציחה; עונש מוות
 מרייהו — המעוררים (כלי החפירה)
 שלהם
 משאוי — משא
 משואא — משהה; מעכב
 משום — מפני

משום — משם; בשם
 משונה — שונה; אינה דומה
 משופעים — slant
 משכה — משך אותה (לשם קנין)
 משמיה — משמו; בשמו
 משעקרה — מן הזמן שעקרה
 (הזיזה)
 משתכחי — נמצאים
 משתמר — שמור
 משתמרת — נשמרת
 משתעינא (דינא) — אדבר
 משפטים; אסדר את המשפט
 משתרשי — משתכר; מרוויח
 מתוך — על ידי זה
 מתוקנים — קבלו תיקון (פירות
 לאחר שהפרישו מהם תרומה
 ומעשר)
 מתיב — מקשה (ממשנה או
 מברייתא)
 מתעפשות — מתכסות בשכבת
 ריקבון
 מתרמי — מזדמן; יקרה המקרה

ג

גאבד — אבוד
 גדיינו — ידונו
 גהנה — קבל הגאה מאחרים
 גהרדעי — תלמידי החכמים
 שבישיבת נהרדעא
 גוח — רצוי
 גופחות — swell
 גורא — אש
 גושא שכר — שומר שכר
 גזבין — נמכור
 גחות — ירדו; באו
 גחית — ירד
 גחלטות — נשארות לחלוטין
 (לעולם)
 גטירותא — שמירה
 גיח נפשאי — גחת רוח; חסד
 גימא — נאמר
 גינהו — הם; הגם
 גכיתא — נכיון; הפחתה
 גכסים — רכוש
 גמי — גם כן

גמלך — התייעץ; גטל צעה
 גמק — תן טעם; (motivate)
 געשה — הרי זה דומה
 גפיחתו — its swelling
 גפיש — ישאר
 גפסד — מפסיד; בא לידי הפסד
 גפסידנו — גפסיד אותו; גפסיד לו
 גפק — יצא
 גפשה — עצמה
 גפשיה — עצמו
 גקט — תפס; השתמש בלשון זו
 גקטיה — תפס אותו
 גשכרים — מרוויחים
 גתבע — האדם שאותו תובעים לדין

ד

דאין — רבים של „סאה“ = 6 קבים
 דברת — אתה סובר; חשוב
 דגי — די
 דהדי — עדים
 דוף סוף — אחרי הכל
 דופרים — חכמים; רבנים
 דחורה — מסחר; (business)
 דיוע — עזרה; ראייה
 דיימה — גמרו אותה
 דיפא — סוף; החלק האחרון
 שבמשנה
 דמין — עבה
 דפק כפל — כפל שספק הוא אם
 יהיה
 דתמא — כשהדבר לא מפורש
 דסתמא כך הוא

ע

עבדינן — אנו עושים
 עבותיה — העבותות שלה; חבלים
 עבים
 עביד — עשוי; רגיל
 עביד איניש — דרכו של אדם
 עד שלא — שעדיין לא; לפני ש...
 עדיו — העדים שלו
 עדיף — יותר טוב
 עדיפת — עדיף אה; אתה יותר
 טוב

קפדיתו — הקפדתם; דקדקתם
קפידנא — אני אקפיד
קריין — הם קוראים
קרנא — קרן; (principal)

ר

ראיה — הוכחה; (proof)
רבה — גדולה
רבותא — דבר גדול; חידוש רב
רביה — הרבי שלו
רביעית — $\frac{1}{4}$ ההין; שלושה לוגין
רבנן — רבותינו
רווחא — הרווח
רוטשה — נעזבה
רחל — נבשה
רחמנא — הרחמן; התורה
ריוח — מקום רחב ומרווח;
(profit)
ריחא — ריח
ריכוך — לעשותו רך;
(softening)
ריקבון — decay
רישא — ראש; החלק הראשון
שבמשנה

רמא — זרק; שם
רמו — זרקו; שמו
רמי — זרקו! שים!
רמית — השלכת; הקשית ממשנה
זו על חברתה
רשיעי — רשעים
רתוקות — שרשרות של ברזל או
נחושת

ש

שאני — שונה; נבדל
שבחא — שבח; ריוח
שבחזקת — שבמצב של
שביק — עזב; לא נתן
שבקה — עזב אותה
שדאי — זרקתי
שהה — התעכב; איחר
שהכחישה — שעשה אותה רזה.
כחושה
שהכחישה — שהכה אותה
שהרי — שהנה

פשיעותא — פשיעה
פשרה — compromise

צ

צוח — צועק; מכחיש את התביעה
צוקין — הרים חזים וגבוהים
צורבא מרבנן — תלמיד חכם
צידן — שם מקום
צילא — צלול; זך; טהור;
מזוקק
צמד — העול המחבר שני שוורים
יחד
צוררין — קשורות בצרור (בחבילה)
צורן — קשר אותם בצרור (בחבילה)

ק

קא — אין לו ביאור; בא תמיד
לפני פועל
קא מתמה — מתמלא; מקשה
קא עייל — נכנס; בא
קא רמית — השלכת; הקשית
ממשנה זו על חברתה
קאי — עומד
קב — מדה קטנה של פירות
קברינהו — קבר אותם
קטלה — הרג אותה
קטעין — טוען; טען
קיימים — חיים
קיימת — חיה
קים ליה — בקי; ברוד לו
קימצא — מעט
קלא — קול
קלוף — בלי קליפות
קם — צמד
קמא — ראשון; ראשונה
קמה — תבואת שדה לפני הקציר
קמי — לפני
קמיה — לפניו; לפני
קמייחא — ראשונה
קמיפלגי — הם חולקים
קנאה — קנה אותה
קנה — זכה בדבר שיהיה שייך לו
קני — זוכה בדבר שיהיה שייך לו
קנייה — קנין
קנקנים — כדים; כלים קטנים

עולמית — לעולם
עיבור — תבואה
עיטדא — שטר חלוקה
עייל — נכנס; בא
עיילה — הכניס אותה
עיכתתן — עיכבה אותם
עכור — לא מזוקק
על — בעד
על מנת — בתנאי; כדי
עליהו — עליהם
עסיקנין — אנו עוסקים; מדברים
עסקינין — אנו עוסקים; מדברים
עקרון — principle
ערב — guarantor
ערבית — ערבית
עשאן — עשה אותם

פ

פומבדיתא — שם עיר בבבל
שהתקיימה שם ישיבה גדולה
פורטין — מחליטים מטבעות גדולות
לקטנות, או להיטן
פירי — פירות
פירכא — קושיא
פירקין — הפרק שלנו
פירש — אמר בפירוש; ביאר
פלגא — חצי
פלוג — חלק!
פלוגתייהו — המחלוקת שלהם
פליג — חולק
פליגי — חולקים (בדבר)
פסידא — הפסד; נזק
פעמים — לפעמים
פקטים — החיכות ויתים הצפות על
פני השמן
פרדיסי — כרמים
פרומאי — גבנים השוברים את
התקרה
פריך — מקשה; מקשים
פריס — מכר ליחידים
פרסאי — אנשי פרס
פרעון — תשלום
פשו — נשאר
פשיטא — פשוט וברור; אין שום
ספק

תופסין — חלים על . . .
 תורא — שור
 תורי — שוורים
 תותבוה — תשאלו ממנה
 תודמן — תבוא בהודמנות
 תיבות — מלים
 תיובתא — קושא
 תילתא — שליש; (1/3)
 תיסק — תעלה
 תיקו — תעמוד (בלי פתרון)
 תירמי — תזרוק; תשים
 תלי — תולה;
 (makes it dependent upon)
 תלתין — שלושים
 תמחוי — מוסד צדקה לחלוקת לחם
 ותבשיל לעניים
 תמנין — שמונים
 תנא — שנה; למד
 תנא קמא — התנא הראשון, שאין
 שמו נזכר במשנה
 תנחם — תולך אותם
 תניא — למדנו בברייתא
 תניין — למדנו את הברייתות
 תנן — למדנו במשנה
 תסתיים — תוכל להוכיח באופן
 מסוים
 תפיחת — נפיחת
 תקלה — מכשול
 תקנתא — תקנה; תיקון
 תרגמא — פירש אותה
 תרוייהו — שניהם
 תריסר — שיגם־עשר
 תרמילו — הילקוט שלו
 תשלומיה — תשלומיו

שמשכה — שמשך אותה (את הפרה)
 שנא — שונה; הבדל
 שנו — למדו
 שנטלה — שנטל אותה
 שנשבה — שגלקח בשבי
 שנשבית — שנשבתה; שנפלה בשבי
 שעורין — מין תבואה
 שעירבן — שערב אותם
 שעתא — שעה
 שפוי — שקס בדעתו; לא־בהול
 שפיר — יפה; היטב; נכון
 שפרע — ששילם
 שקיל — גוסל; מקבל
 שקלוה — נטלו אותה; הסירו
 שקלינהו — נטל אותם
 שקנאה — שקנה אותה
 שרי — מותר
 ששקעו — שירדו למטה
 שתא — שנה
 שתות — ששית; חלק ששי; (1/6)
 שתייה — שתה אותו (אותה)
 שתקפתו — שחוקה (שהתגברה)
 עליו

ת

תביעות — דרישות בדין
 תברה — שבר אותה
 תגרא — סוחר; תגר
 תדיר — תמיד
 תהא — תהיה
 תו — עוד; יותד
 תובעו — תובע אותו
 תומת — תום; ישר
 תוספתא — משניות נוספות

שהשיאווה — שמסרו אותה לאשה
 שהתנה — נתעכבה; נשארה משך
 זמן
 שוא — לבטלה
 שוה — ראוי
 שוייה — עשו אותו
 שולחני — מחליף כספים של מדינות
 אחרות בכסף המדינה
 שולל — מסרב לתת; אינו מרשה
 שומא — הערכה; מה שמקבלים
 בהערכה
 שחייבו — שחייב אותו
 שטח — area
 שטר מכירה — שטר המעיד על
 המכירה; (deed)
 שיהו — שיהיו
 שייך — it is proper
 שייכא — שייכת
 שיילה — שאל אותה
 שיילינהו — שאלו אותם
 שיימינן — אנחנו שמים; מעריכים
 שינויא — תרוץ; תשובה
 שכיבא — מתה
 שכיח — מצוי; רגיל
 שכילה — שגמר
 שלים — שלם!
 שלימו — נשלמו; נגמרו
 שמא — אולי; מן
 שמאתן — שמה (העריכה) אותם
 שמיצא ליה — הוא שמע; ידוע לו
 שמעתא — השמועה; מה שמע
 (ענין בגמרא)
 שמריו — השמרים שלו
 שמרים — משקע של משקאות; מה
 ששוקע למטה בכלי; (sediment)

רשימת כל ראשי-התיבות ומילים מקוטעות

שבגמרא וברש"י ובמקצת תוספות, המובאים בפרק המפקד,
ומסודרים לפי סדר א"ב

דסד"א = דסלקא דעתך אמינא —
שיכולת להעלות על דעתך (שיכולת
לחשוב) שאני אומר
דק"ל = דקיימא לן — שאנחנו
פוסקים
דר"ט = דרבי טרפון
דר"י = דרבי יהודה; דרב יהודה;
דרב יוחנן
דר"נ = דרב נחמן
דר"פ = דרב פפא
דשלבי"ל = דבר שלא בא לעולם
דשי"ש = דשומר שכר
דתנ"י = דתנא — שלמדנו בברייתא
דת"ק = דתנא קמא — של התנא
הראשון

ה"א = הוה אמינא — הייתי אומר
הבמו" = הבמות
הב"ע = הכא במאי עסקינן — כאן
אנו מדברים
ה"ג = הכי גרסינן — כך אנו גורסים
הדברי' = הדברים
ה"ה = הוא הדין — אותו הדין נוהג
הר"ל = הוה ליה — היה לו; היה
צריך
הרצ"י = הרצא
ה"ז = הרי זה
ה"מ = הגי מלי — הדברים האלה
ה"נ = הכא נמי — פה גם כן; הכי
נמי — כך גם כן
הנ"ל = הנזכר למעלה
ה"ק = הכי קאמר — כך אמר
הקטנ"י = הקטנים
הראשונ"י = הראשונים

הא' = האחד
האז"כ = האחר כך

ב"ה = בעל הבית
בחסא' = בחסאת
בלע"ז = בלשון עם זר
במס' = במסכת
במתנ"י = במתניתין — במשנתנו
בע"ה = בעל הבית
בעה"ב = בעל הבית
בע"ח = בעל חוב — מלה
בע"ש = בערב שבת — ביום הששי
בפ' = בפרק
בפ"ג = בפרק ג' (שלישי)
בפ"ק = בפרק קמא (ראשון)
בר"ה = בראש השנה — שם מסכת
ב"ש = בית שמאי — תלמידי שמאי
בש"א = בית שמאי אומרים
בש"ש = בשומר שכר

ג' — שלוש; שלושה
ג"כ = גם כן
גרסי' = גרסינן — אנחנו גורסים
ג"ש = גזירה שווה

ד' = דף
ד' — ארבע; ארבעה
דא"א = דאי אמר — שלא יתכן
דאגב"י = דאגביה — שהגבה לו
דאחות' = דאחתיא — של האחות
דא"כ = דאם כן — שאם כן
דא"ל = דאמר ליה — שאמר לו
דא"נ = דאי נמי — שאם גם כן
דא"צ = דאינן צריך — שאין צורך
דב"ה = דבעל הבית
דב"י = דבעשרה — שבעשרה
דבע"כ = דבעל כרחו
דד' = דדלת — של ד'; של ארבעה
דהר"ל = דהוה ליה — שהיה לו;
שהיה צריך
דמתנ"י = דמתניתין — של משנתנו

א' = אחד; אחת
אא"כ = אלא אם כן — רק
אב"א = אי בעית אימא — אם
תרצה אמר
אבע"א = אי בעית אימא
אדר"נ = אדרב נחמן — על ר' נחמן
א"ה = אי הכי — אם כן
אומ' = אומר
אח' = אחת
אח"כ = אחר כך; אחרי כן
א"כ = אם כן
א"ל = אמר ליה — אמר לו
אמרי' = אמרינן — אנחנו אומרים
אמתנ"י = אמתניתין — על משנתנו
א"נ = אי נמי — או גם כן
אע"ג = אף על גב — אף על פי
אע"פ = אף על פי
אעפ"י = אף על פי
אפ"ה = אמילו הכי — אף על פי כן
אפטרופ' = אפטרופא —
אפטרופוס
אפ"י = אמילו
א"ר = אמר רב (רבי)
ארי"י = אמר רבי יוחנן (יהודה)
את"ל = אם תמצי לומר — אם תוכל
להגיד

בב' — בשני; בשתי
בבב"ק = בבבא קמא
בב"ד = בבית דין
בבע"ה = בבעל הבית
בב"ק = בבבא קמא — בגמרא
בבא קמא"
ב"ד = בית דין
בד"א = במה זכרים אמורים —
הדברים אמרו רק במקרה מיוחד
ב"ה = בית הלל — תלמידי הלל

וא"נ = ואי נמי — או גם כן
 ואע"ג = ואף על גב — ואף על"פ
 ואעפ"כ = ואף על פי כן — ובכל זאת
 וא"צ = ואינו צריך ; ואין צריך
 וא"ת = ואם תאמר — ואם תשאל
 ובגמ' = ובגמרא
 וב"ה = ובית הלל — ותלמידי הלל
 ובה"א = ובית הלל אומרים
 ובמס' = ובמסכת
 ובפ' = ובפרק
 וגו' = וגומר
 והב"ע = והכא במאי עסקינן — וכאן במה אנו עוסקים
 וה"ה = והוא הדין — ואותו הדין נהוג
 והמוכ' = והמוכר
 וה"ק = והכי קאמר — וכך אמר
 וחכ"א = וחכמים אומרים
 וי"ל = ויש לומר — לשון תירוץ (בתוספות)
 וכו' = וכולי — וגומר
 וכ"ש = וכל שכן — בוודאי
 ול"ג = ולא גרסינן — ואין אנו גורסים
 ולמ"ד = ולמאן דאמר — ולפי מי שאמר
 ומ"מ = ומכל מקום — בכל זאת ; בכל אופן
 ומע"ש = ומעשר
 ומ"ש = ומאי שווא
 וצ"ל = וצריך לומר ; וצריך להיות
 וקמ"ל = וקא משמע לן — ומשמיע לנו
 ור"ח = ורבנו חננאל — אחד מבעלי התוספות
 ור"נ = ור' נחמן
 זו' = זווי — כסף
 טעמ' = טעמא — הסעם
 יהיר' = יהי רצון
 ישתמ' = ישתמש

כ"א = כי אם
 כב"ש = כבית שמאי
 כדאמרי' = כדאמרינן — כמו שאנו אומרים
 כו' = כולי — גמור את המשפט
 כ"כ = כל"כך
 כ"ע = כולי עלמא — הכל
 כ"ש = כל שכן — בוודאי
 לאחרי' = לאחרים
 לאשמעי' = לאשמעינן — להשמיע לנו
 לדידי' = לדידיה — לשלו ; לאשר לו
 לדינ' = לדינא — לדין
 לכ"ע = לכולי עלמא — דברי הכל
 ל"ל = למה לי ; למה ליה ; למה לן
 למ"ד = למאן דאמר — לפי מי שאמר
 לקמ"י = לקמיה — לפניו
 לר"א = לרבי אלעזר
 לר"מ = לרבי מאיר
 ל"ש = לא שווא — לא שונה ; אין הבדל
 לש"ח = לשומר חנם
 לשל' = לשלם
 מ' — ארבעים
 מ"ד = מאן דאמר — מי שאמר
 מ"ח — ארבעים ושמונה
 מ"ט = מאי טעמא — מדוע ?
 מ"מ = מכל מקום — בכל זאת
 מנ"ל = מנא לן — מגיין לנו ; מהיכן אנו יודעים זאת ?
 מצאתי' = מצאתיה — מצאתי אותה
 מ"ש = מאי שווא — מה שונה
 משר' = משום — מפני
 מש"ח = משומר חנם
 מתני' = מתניתין ; מתניחא
 מתרגמי' = מתרגמינן — אנו מתרגמים
 ס"ל = סכירא ליה ; סביר ליה — הוא סובר

ע' — שבעים
 ע"ג = על גב ; על גבי
 ע"י = על ידי
 ע"מ = על מנת — כתבאי
 ע"מ כן = על מנת כן — כתבאי כזה
 ע"ס = על פי
 פ' = פירש ; פירוש
 פירש"י = פירש (פירוש) רש"י
 פשיט' = פשיטא — פשוט וברור
 קאמ' = קאמר
 קמ"ל = קא משמע לן — משמיע לנו
 ר' = רב ; רבי
 ר"א = רבי אלעזר ; רבי אליעזר
 ר"ט = רבי טרפון
 ר"י = רבי יהודה ; רב יהודה ; רבי יוחנן
 ר"מ = רבי מאיר
 ר"נ = רב נחמן
 ר"ע = רבי עקיבא
 רשב"ג = רבן שמעון בן גמליאל
 ר"ת = רבנו תם — אחד מבעלי התוספות
 שב"ד = שבית דין
 שבח' = שכתא — השבח
 שב"ש = שבית שמאי
 שהבעלי' = שהבעלים
 שהנטושי' = שהנטושים
 שהניח' = שהניחה
 ש"ח = שומר חנם
 שטבע' = שטבעה
 ש"מ = שמע מינה — חבין ממנה
 שנא' = שנאמר
 ש"ש = שומר שכו
 תיקיו' = תשבי יתרו קישיות ובעיות
 ת"ל = תלמוד לומר
 תנ"ה = תניא נמי הכי — בברייתא
 גם כן למדנו כן
 ת"ד = תנו רבנן — שנו רבותינו